Patrick Theillier

IZKUŠNJE SKORAJŠNJE SMRTI

Nebeška znamenja, ki nas odpirajo svetu onkraj

Patrick Theillier

Izkušnje skorajšnje smrti

IZKUŠNJE SKORAJŠNJE SMRTI

Patrick Theillier

DRUŽINA
LJUBLJANA 2018

Patrick Theillier
IZKUŠNJE SKORAJŠNJE SMRTI

Naslov izvirnika: Expériences de Mort Imminente

© Editions Artège, Groupe Artège, 2015

© za slovensko izdajo: Družina, 2018

Prevod: S. B.
Jezikovni pregled: Mojca Pipan
Prelom: Nika Jesenko, Družina d. o. o.
Oblikovanje naslovnice: Benjamin Štefe, Družina d. o. o.
Fotografija na naslovnici: ©Elisabeth Ansley / Trevillion Images
Izdala: Družina d. o. o.
Tiskano v Sloveniji
Naklada: 800 izvodov
Ljubljana 2018

Vse informacije o knjigah založbe Družina najdete na spletni strani: **www.druzina.si**

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

159.961.9:27

THEILLIER, Patrick, 1944-
Izkušnje skorajšnje smrti / Patrick Theillier ; [prevod S. B.]. - Ljubljana : Družina, 2018

Prevod dela: Expériences de mort imminente

ISBN 978-961-04-0435-4

291421184

To knjigo sem napisal v družbi Mirjam, »Male Arabke«, ki jo je papež Frančišek razglasil za svetnico 15. maja 2015, v trenutku, ko sem končeval pisanje. Knjigo posvečam njej.
Posvečam jo tudi svojim staršem, Marcu in Liliane, in ženinim staršem, Paulu in Colette, ki živijo nekje onkraj …
In svojim vnukom, ki, hvala Bogu, vsi živijo tukaj in zdaj! Jean-Baptiste, Élisabeth, Marie-Liesse, François, Félicité, Pierre, Edmée, Albert, Rémi, Philomène, Basile, Grégoire, Madeleine, Bernadette, Armand, Joséphine, Louis, Henri, Gabrielle, Geneviève, Aminthe, Joseph, Marthe, Marie, Augustin, Étienne, Jacques, otročka, ki sta še v trebuhih svojih mater, in vsi, ki še prihajate …

Trpel sem. Trpel sem, ne da bi bilo za to krivo kar koli otipljivega. Nekateri imajo dar, da lahko živijo, ne da bi se spraševali o sebi ali o svetu, ki jih obdaja. Mene pa so žrla vprašanja in moji frustraciji je bila enaka le moja žeja po razumevanju. V resnici sem sanjal o dnevu, ko bi se mi uspelo prepričati – oh, kako težka naloga –, da ne obstaja rojstvo brez smrti in ne smrt brez ponovnega rojstva. Pod tem dvojnim pogojem bi življenje našlo smisel ...

Gilbert Sinoué
La nuit de Maritzburg

Leta sem bil v stiku s smrtjo, pa vendar o njej nisem vedel ničesar, razen tega, da me je prikrajšala za tiste, ki sem jih imel najrajši. Ali kje čakajo name? Želim si to verjeti in ni me strah. Če nas namreč na drugi strani časa nihče ne čaka, če tam ni nič, da bi nas sprejelo, tega ne bomo vedeli in ne bomo trpeli. Če pa nas bodo sprejeli, pa nam bodo, prav nasprotno, brez dvoma pripredili najlepšo zabavo. V upanju na ta ponovna snidenja se bom nanje pripravil kot na večno svatbo.

Christian Signol
Tout l'amour de nos pères

Ne bom umrl, ampak živel, oznanjal bom Gospodova dela.
Ps 118,17

Resnično, povem ti: Danes boš z menoj v raju.
Lk 23,41

Večno življenje pa je v tem, da spoznavajo tebe, edinega resničnega Boga …
Jn 17,3

Resnično, resnično, povem vam: Videli boste nebesa odprta in Božje angele hoditi gor in dol nad Sinom človekovim.
Jn 1,51

Ne bom umrla, živela bom!
Sveta Terezija iz Lisieuxa

PREDGOVOR

Doktor Patrick Theillier, veren in predan katoličan, dobro pozna nadnaravne pojave. Kot zdravnik pri Medicinskem uradu za čudeže v Lurdu je deset let s pomočjo ekip ne nujno vernih zdravnikov preučeval človeško nepojasnljiv značaj ozdravitev, do katerih je prišlo na priprošnjo Lurške Matere Božje in ki so mu bile predložene v pregled. Številne izmed njegovih ugotovitev so Cerkvi omogočile, da je prepoznala resnične čudeže. Nepojasnjena ozdravitev je razglašena za čudež, kadar kompetentna cerkvena avtoriteta v njej vidi znamenje, ki konkretno kaže na Božjo moč ljubezni v človekovem življenju in hkrati krepi vero krščanskega ljudstva.

V pričujočem delu se doktor Theillier naslanja na to, čemur v angleščini rečejo »NDE«, torej *Near Death Experience*, v slovenščino pa najpogosteje prevajamo kot obsmrtna izkušnja.[1] Že desetletja se zbirajo številna pričevanja in o tej temi je napisano mnogo literature. Karseda raznotere priče iz raznolikih kultur, ki ne verjamejo nujno v obstoj nečesa po smrti, tako podrobno pripovedujejo o nenavadnih fenomenih približevanja smrti, da je na njihovi podlagi danes mogoče

[1] Le v naslovu knjige smo se odločili za »izkušnje skorajšnje smrti«, saj pojav opiše točneje. Kot bomo videli, gre za izkušnjo, ki se ne zgodi »ob smrti«, temveč »ob bližajoči se smrti« (op. prev.).

vzpostaviti primerno tipologijo, hkrati pa jih je možno ovreči le s poglobljenimi preiskavami.

Kot znanstvenik je doktor Theillier začel preverjanje kredibilnosti pričevanj, ki jih je zbral. Potem jih je spustil čez sito dosežkov sodobne znanosti, da bi s tem pridobil znanstveno objektivnost. Viri judovsko-krščanske antropologije mu tovrstne izkušnje pomagajo bolje definirati in ugotoviti, ali se skladajo z vero. Če v svetih besedilih jasno stoji, da se iz smrti ne more nihče vrniti v življenje, razen kadar gre za čudež, kakršen je bilo vstajenje/reanimacija Lazarja (glej Jn 11), pri katerem lahko potrdimo, da je bila duša zares že ločena od telesa – »Gospod, že ima zadah, saj je četrti dan mrtev« (Jn 11,39) –, lahko te izkušnje definiramo ne kot metafizično smrt, temveč kot približevanje nečemu onstran smrti.

Kdo v tej knjigi ne vidi priložnosti za dandanašnjo apologetiko? V sekularizirani družbi, v kateri živimo, kot da Bog ne obstaja, in v kateri nam zadoščata znanost in tehnika, ki zatrjujeta, da v življenjih ljudi znata vse razložiti in organizirati – totalitarizem tehničnih znanosti –, se paradoksalno čedalje pogosteje zadevamo ob nepojasnljivo. Teoretični in praktični ateizem, ki ga podpira vseprisotni laicizem, pa v imenu napredka znanosti in tehnike v naših družbah, ki jim pravimo razvite, utira pot neracionalnemu: slepim izbruhom nasilja, vzponu radikalnega islama, ekspanziji ezoterike.

Celo v krščanskih pogrebnih obredih ne primanjkuje znakov, ki kažejo, da želimo premagati smrt, to zadnjo pregrado pred vsemogočnostjo razuma in znanosti: morda ste celo že kdaj slišali za izrek »Smrt ni nič«. Kot da bi s tem želeli brez prevelikih naporov pregnati strah, ki ga smrt danes vzbuja čedalje bolj. Če obstaja kaj, česar ne moremo izpodbijati, je to, da smrt obstaja, in obsmrtne izkušnje, ki gredo čez sito znanosti in vere, lahko pravzaprav odprejo duha in srce naših

sodobnikov za obstoj življenja po smrti, hkrati pa jih naredijo dovzetnejše za oznanjenje Kristusove smrti in vstajenja.

Vera v ponovno vstajenje je nedvomno Božji dar, razsvetljenje duha, po katerem pripadamo razodetim skrivnostim, ne po zaslugi čutnih zaznav ali sklepanja, temveč prav zato, ker se v njej razodeva sam Bog: »[T]ega ti nista razodela meso in kri, ampak moj Oče, ki je v nebesih« (Mt 16,17). Vseeno pa se je Cerkev vseskozi zavedala, da imamo potrebo po nekakšnem dokazu verodostojnosti, če želimo sprejeti brezplačno darilo vere. Jezus je prepričano pridigal o čudežih, ki so se zgodili v dobro človeštva, Sin človekov je v intimni molitvi Bogu dal ime »Abba«, oče, in Peter je bil naklonjen verjeti, zato je postopoma odpiral svoj razum in svoje srce milosti vere: »Ti si Mesija, Sin živega Boga« (Mt 16,16). Kot piše Tomaž Akvinski: če vera ostaja dar, ki nima drugega vzroka, kot da se v človeškem srcu razodeva Bog, pa je vseeno treba »uzreti, da je treba verjeti« – to malo prej imenujem »dokaz o verodostojnosti«.

Racionalističen in ateističen svet, v katerem se danes razvijamo, potrebuje dokaze o verodostojnosti, da bi se ljudje odprli za dejanja odrešujoče vere!

Nobenega dvoma ni, da Bog, ki se zna tako dobro prilagajati naravi človeka, ki ga je ustvaril, danes daje nove dokaze o verodostojnosti. Mednje spada tudi torinski prt, ki je bil predmet večdisciplinarnih študij brez primere: znanost kljub najnaprednejšim raziskavam še danes stoji pred uganko, ki lahko pomaga tako imenovani znanstveni civilizaciji prestopiti prag vere pred Skrivnostjo. Ker je Janez videl zvite povoje in prt, zložen na mestu, kjer naj bi bila glava, je bil pripravljen verjeti: »[V]idel je in veroval« (Jn 20,8). Videl je prt in verjel v Skrivnost vstajenja, saj še ni razumel »Pisma, da mora vstati od mrtvih« (Jn, 20,9). Pravi razlog, da je tako ljubljen učenec

veroval, je Bog, ki se razodeva v svoji Besedi, vendar pa je bil razodetju bolj naklonjen verjeti, ko je videl zloženi prt.

Isto velja za obsmrtne izkušnje. Človek v iskanju luči, ki bi lahko razsvetlila celoten obstoj, najde odgovor na poslednje vprašanje smrti v Skrivnosti vstalega Kristusa – in kaj bi bilo lahko bolj povednega od vseh teh izkušenj, ki skoraj vedno pripovedujejo o luči na koncu predora! Doktor Patrick Theillier svoj čas namenja pobotanju znanosti in religije, razuma in vere, da bi te nenavadne pojave našim soljudem predstavil kot »dokaze o verodostojnosti« in jih hkrati odprl za vero v Skrivnost umrlega in vstalega Kristusa, ki nam je obljubil večno življenje. Kot marljiv in veren bralec svetih besedil zna svoje delo korak za korakom osvetliti z Božjo besedo. Tu se znova potrdijo besede Pascala: »Podvrženost razumu, veličina razuma!« Pred nerazložljivim je veličina razuma v tem, da se podvrže veri. Vera ni odnos nekoga, ki pred nerazložljivim odpove, temveč odnos tistega, ki sprejme višje razodetje, brez katerega razum ne more iti vse do konca svojega nenasitnega iskanja resnice! Kot je na naslovni strani monumentalne okrožnice *Vera in razum* zapisal sveti Janez Pavel II.: »Vera in razum sta kot dve krili, ki omogočata človeškemu duhu, da se dvigne k zrenju resnice. Bog sam je namreč položil v človekovo srce željo po spoznanju resnice in, nazadnje, po spoznanju njega samega, da bi tedaj, ko ga spoznava in ljubi, lahko prišel do polne resnice o samem sebi (prim. 2 Mz 33,18; Ps 27,8–9; 63,2–3; Jn 14,8; Jn 3,2).«

V svetu, ki se je zaprl pred transcendentalnim in v katerem kulturo zaznamuje imanentističen humanizem, prihaja knjiga doktorja Theillierja zagotovo kot žarek upanja. Kot v svoji okrožnici *Lumen fidei* (*Luč vere*) piše papež Frančišek: »Upanje namreč ve, da naša družba lahko dobi trden in trajen temelj samo od Boga, samo od prihodnosti, ki prihaja od vsta-

lega Jezusa. V tem smislu je vera povezana z upanjem, da imamo večno prebivališče, ki ga je Bog že pripravil v Kristusu, v njegovem telesu, tudi če razpade naše zemeljsko bivališče.«

Želim si, da bi pričujoče delo lahko doseglo številne ljudi, ki doživljajo enigmo in stisko smrti, in da bi omogočilo vstalemu Jezusu zanje izgovoriti besede, ki jih je nekoč namenil Tomažu: »Položi svoj prst sem in poglej moje roke! Daj svojo roko in jo položi v mojo stran in ne bodi neveren, ampak veren. […] Ker si me videl, veruješ? Blagor tistim, ki niso videli, pa so začeli verovati« (Jn 20,27–29).

+ Marc Aillet,
škof v Bayonnu, Lescarju in Oloronu
29. junij 2015, na slovesni praznik apostolov sv. Petra in Pavla

UVOD

Le kdo še ni sanjal, da bi se podal onkraj smrti in se iz onstranstva vrnil, da bi potolažil svoje upanje in razsvetlil svoje zemeljsko bivanje?
Michel Aupetit

Na začetku novega stoletja smo in zahodnjaška družba noče več slišati za smrt. Tako daleč gre, da vse v povezavi s smrtjo briše celo v govoru; že sama beseda je postala tabu, govorimo le, da nekoga »ni več«, da jih »ni z nami«.

Po drugi strani pa kar koli naredimo, navkljub vsemu napredku medicine in daljšanju življenjske dobe, dobro vemo, da ostajamo umrljivi in da si ne moremo ne zastavljati vprašanja, ki se poraja v srcu vsakega človeka: *Ali po smrti obstaja še kaj?* Ali je smrt res konec življenja, ali je na koncu življenja resnično smrt?

Kako naj vemo? Kaj bi nas lahko razsvetlilo?

Filozofije smrti niso prav nič prepričljive, poleg tega nas ne naučijo umreti … Veroizpovedi, zlasti krščanstvo, pa navajajo resne argumente, na podlagi katerih je mogoče verjeti, da na koncu zemeljskega bivanja ni smrt, da se življenje nadaljuje, da se bomo ponovno srečali s tistimi, ki smo jih ljubili v tem življenju. Treba pa je imeti vero … zato se nekaj časa raje skrivamo za idejo, da se iz smrti še nihče nikoli ni vrnil.

Naj verjamemo v nebesa ali ne, pa nas še vedno preganja isto vprašanje – globoko v nas vedno klije zrno upanja, da smrt ni končna postaja v našem življenju. In če bi imeli kljub vsemu vsaj droben namig, da je Življenje močnejše od smrti, mar ne bi bila to za vsakega izmed nas zelo dobra novica?

Verjeli ali ne, v vsakem zgodovinskem obdobju obstajajo *znamenja*, ki jih ne smemo prezreti. Sedaj je že 40 let med nami eno najpomembnejših – *znamenje* tistih, ki so, tako se zdi, z eno nogo stopili v onstranstvo in se vrnili *in extremis*. Jim lahko verjamemo?

Vemo, da znamenje vedno izhaja iz spoznanja srca, ki ga vedno osvobaja. Zato ga je treba resno preučiti, kar nameravamo storiti tukaj.

To znamenje je znamenje ljudi – navadnih ljudi, kot sva jaz in vi –, ki so bili razglašeni za klinično mrtve in pripovedujejo, da so se znašli v drugem svetu, v čudovitem svetu, ki so ga morali zapustiti, da so se vrnili na zemljo … Na tej točki pa govorijo o izkušnji ponovnega rojstva: bivanja ne vidijo več na enak način, njihova duhovnost postane močnejša, na prvo mesto postavljajo ljubezen do bližnjega, zavedajo se svetega značaja življenja, smrt pa imajo za njegov sestavni del in se je prenehajo bati!

V angleščini tovrstno doživetje imenujemo »NDE« oziroma *Near Death Experience*, kakor ga je v prvi izdaji svoje knjige s pomenljivim naslovom *Life after life* (Življenje po življenju), izdani leta 1975 in prevedeni v 26 jezikov, označil dr. Raymond Moody. Prav njemu dolgujemo tudi popularizacijo in medikalizacijo tega fenomena. V slovenščini so NDE postale »obsmrtne izkušnje«.

Kaj pa mi, ki nismo izkusili nič od tega, ali nismo naklonjeni mišljenju, da so ti pojavi izmišljeni, da so plod čudakov s šibkimi psihami ali ljudi, ki si želijo biti opaženi? Vsa težava tiči v tem, da ne vemo, ali se lahko res zanesemo na te presenetljive izkušnje, ki pod vprašaj postavljajo gotovost, da se iz smrti ni mogoče vrniti.

MOLITEV

V cerkvi svetega Jakoba v Pauju
med svetim tednom
pri 12. postaji križevega pota

Gospod, bolezen nas, dobro prehranjenih ljudi z udobnim domom, je strah pred smrtjo. Ti, ki si mrtev in boš vstal, nauči nas ljubiti smrt. Smrt je naša druga zibelka. Nakloni nam trdne korake na poti proti njej. V popolno življenje vodi. Nauči nas tudi nepotešljive radovednosti o onstranstvu: »Tam zgoraj bo vse Ljubezen.« Nakloni našim korakom, našim gestam, našemu srcu ta parfum ljubezni, ki naznanja raj. Tako bomo živeli v veselju.

***

VSEBINA

Predgovor **13**

Uvod **19**
1. pričevanje: »Ni se več treba bati smrti!« **25**
Pripovedka 27
Kaj je obsmrtna izkušnja? **29**
»Klasična« obsmrtna izkušnja: 29
Različne stopnje: 32
Grozljive obsmrtne izkušnje 48
2. pričevanje: »Nebesa zares obstajajo!« **51**
Doživetje 53
Zgodovina in sodobnost **55**
Kratek zgodovinski pregled. 55
Kaj pa danes? 60
3. pričevanje: »Raj obstaja« **65**
Stava. 68
Težava znanosti **71**
4. pričevanje: Podaljšano življenje **79**
Dve misli 83

Religiozni pristop **85**
5. pričevanje: »Oplazila sem pekel!« **93**
Trije citati 116
Antropološki pristop **119**
Filozofski pristop 120
Krščanski pristop 125
Obsmrtne izkušnje 127
6. pričevanje: »Ustreljen!« **131**
Dve priči 134
Drugi nenavadni pojavi **135**
Nenavadni nadnaravni pojavi 135
Nenavadni krščanski pojavi 137
7. pričevanje:
»Duhovnik, ki je videl pekel, vice in nebesa« **149**
Dve homiliji – meditaciji 153
Zaključek **159**
Epilog **167**
Molitev **173**